

EL VALOR AFEGIT DEL SECTOR CULTURAL A BARCELONA

2018

Octubre de 2020

Departament d'Anàlisi
Oficina Municipal de Dades

ÍNDEX

1.- PRESENTACIÓ	4
2.- INTRODUCCIÓ	6
2.1.- La delimitació del sector cultural.....	6
2.2.- Altres problemes de l'anàlisi econòmic de la cultura	9
3.- SÍNTESI DE RESULTATS	12
4.- TAULES	14
5.- NOTA METODOLÒGICA	17
6.- REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES.....	19

1.- PRESENTACIÓ

L'objectiu d'aquest informe és conèixer la dimensió econòmica de la cultura a Barcelona. Aquest és un tema molt rellevant, tal com es posa de manifest l'Agenda 21 de la Cultura¹, més enllà del reconeixement de la cultura com a factor de desenvolupament de les persones, del progrés i de la cohesió social. Quantificar sistemàticament l'aportació del sector cultural a l'economia de la ciutat i al seu creixement econòmic, entre altres aspectes, són elements clau en el disseny i avaluació de la política cultural.

Tot i que s'havien fet prèviament alguns estudis, fins ara no s'ha pogut disposar d'unes dades estadístiques de referència per a Barcelona, comparables a les que ja es tenen pel conjunt de l'economia de la ciutat.

L'economia del sector cultural presenta un conjunt de problemàtiques que dificulten la seva anàlisi. Aquestes problemàtiques tenen relació amb la delimitació del sector cultural, la provisió mixta de l'oferta cultural (pública, privada lucrativa i no lucrativa), el fet que una part de l'oferta cultural es porta a terme en centres que tenen una activitat principal no cultural i, finalment, l'efecte particular que tenen impostos i subvencions en algunes de les principals activitats culturals.

Que l'oferta cultural sigui produïda de forma mixta, pel sector públic i privat, pot condicionar l'estratègia d'aproximació a l'estudi del seu Valor Afegit (VAB). Una primera estratègia natural és afrontar aquesta aproximació segons el sector institucional: calcular, d'un costat, el VAB de l'oferta empresarial² i, d'altra banda, aproximar l'oferta pública. Aquest sistema té l'inconvenient constatable que, normalment, no es desenvolupa més que una de les parts de l'oferta cultural: la empresarial. Precisament en el sector cultural això produeix una significativa subcobertura, especialment en dominis culturals tan centrals, com el de *Patrimoni, arxius i biblioteques* o el de les *Arts escèniques*.

Una estratègia alternativa, que és l'aplicada en aquest informe, és aproximar directament tota l'oferta cultural en termes macroeconòmics. Aquest sistema permet tenir una estimació integral del VAB del sector cultural (oferta privada, no lucrativa i pública) i, a més, fa possible calcular el seu pes en comparació al conjunt del VAB de l'economia de la ciutat. No cal insistir en la rellevància d'aquesta dada i de la seva evolució al llarg del temps.

¹ Es pot consultar a: www.agenda21culture.net.

² Aquesta és l'aproximació d'Idescat amb la seva publicació "*Estadística i comptes de les empreses culturals*".

A la Nota metodològica d'aquest informe es troba una descripció del procediment aplicat, que és una extensió de la metodologia que fa servir el Departament d'Anàlisi de l'Oficina Municipal de Dades en l'estimació del PIB de la ciutat.

Pel que fa als resultats del 2018, es pot dir que en el conjunt dels dominis culturals l'any va ser positiu, amb un increment nominal del VAB del 7,5%, clarament per sobre de l'evolució de l'economia de Barcelona (3,5%). El pes de la cultura al conjunt de l'economia de la ciutat es va situar en un 3,6%. Tanmateix cal reconèixer que la dinàmica dels diferents dominis culturals va ser molt variada, ja que mentre les activitats audiovisuals i multimèdia o la publicitat, van registrar taxes realment elevades (del 15,5% i 8,9% respectivament), el domini de Patrimoni, Arxius i Biblioteques va tenir una taxa del 1,6%, un resultat que no arriba a la meitat del creixement del conjunt de la ciutat.

Aquest informe s'ha realitzat en col·laboració amb el Gabinet Tècnic de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB). El projecte ha estat possible gràcies a la col·laboració de diferents entitats i persones. En primer lloc, ha estat bàsica la informació generada per l'Idescat i per l'INE. En particular, les explotacions fetes del DIRCE i de les enquestes de serveis i industrial. També són imprescindibles les dades d'afiliació a la Seguretat Social molt desagregades sectorialment per a Barcelona i, finalment, la Mostra Contínua de Vides Laborals (MCVL) que difón el Ministeri de Treball, i que es deriven d'un acord entre aquest ministeri, l'INE i l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT). En l'àmbit més metodològic, cal destacar que l'estimació de la productivitat de les activitats culturals a Barcelona aplica els resultats de la recerca desenvolupada pel Departament d'Anàlisi en col·laboració amb l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans i amb el professor Josep Lluís Raymond, de la Universitat Autònoma de Barcelona³.

³ Oficina Municipal de Dades. Departament d'Anàlisi-GTP: "*Estimació del PIB de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Millora metodològica de la dinàmica de la productivitat amb informació salarial*" (2017).

2.- INTRODUCCIÓ

En aquesta introducció es detalla la delimitació utilitzada pel sector cultural de Barcelona i també els principals problemes d'una aproximació integral a l'economia de la cultura des d'una perspectiva macroeconòmica.

2.1.- La delimitació del sector cultural

L'estudi de l'economia del sector cultural suposa afrontar una primera problemàtica bàsica: la **delimitació sectorial de la cultura** en termes de la classificació oficial vigent de les activitats econòmiques, que és la CCAE/CNAE-2009.

Aquesta delimitació no és immediata, ja que els sectors d'activitat econòmica es defineixen des de la perspectiva de forma de producció (sector alimentari, químic, hotelier, per exemple) mentre que la cultura es defineix des del punt de vista de la demanda o del consum, i no per forma de producció⁴. En conseqüència el "sector cultural" és molt transversal quan es defineix a les classificacions d'activitats econòmiques, ja que inclou formes de producció tan diverses com el llibre, les arts escèniques o la producció audiovisual. La delimitació del sector cultural és fruit d'un compromís entre l'objectiu de la comparabilitat amb altres economies (Catalunya, Espanya, la UE) i l'objectiu de la fiabilitat dels resultats generats.

En relació a la comparabilitat, el diagrama adjunt mostra un exemple dels dominis culturals que en l'actualitat es contemplen en la definició del sector cultural. Es constata que en la mesura que l'activitat cultural està lligada a la creativitat s'inclouen sectors que, pel fet d'implicar aquesta creativitat, estan protegits per la propietat intel·lectual.

Delimitació del Sector cultural (Espanya)

Font: Cuenta Satélite de la Cultura en España. Ministerio de Cultura (2019)

⁴ Aquesta és la raó per la qual el terme "cultura" es troba a les classificacions d'estadístiques de consum, orientades a la finalitat. En el consum de les llars (COICOP) o en el consum públic (COFOG), i en canvi no apareix a la CCAE.

Un referent proper i significatiu es troba en l'estadística de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat), a la publicació "Estadística i comptes de les empreses culturals", que seguint criteris d'Eurostat, identifica els següents dominis del sector cultural:

Delimitació del Sector cultural (Catalunya)

En aquesta Estadística, els dominis culturals proposats per l'ESSnet-Culture s'han agrupat de la manera següent:

1. Patrimoni, arxius i biblioteques
2. Llibres i premsa
3. Arts visuals
4. Arts escèniques
5. Audiovisual i multimèdia
6. Arquitectura
7. Publicitat

Font: *Estadística i comptes de les empreses culturals*. Idescat (2019)

La notable coincidència d'aquestes dues delimitacions del sector cultural és un bon punt de partida per definir la delimitació de l'aproximació per a la cultura a Barcelona.

Un segon component d'aquesta delimitació està lligat a la disponibilitat i fiabilitat de la informació de les fonts emprades. Aquestes fonts són:

- Directori d'Empreses i Establiments (DIRCE)
- Afiliació a la Seguretat Social (Ministeri de Treball)
- Enquestes a les empreses (INE i Idescat)
- Mostra Contínua de Vides Laborals (Ministeri de Treball)

El límit màxim de desagregació de la CCAE/CNAE en aquestes fonts són els 3 dígits, amb l'única excepció de les enquestes a les empreses de l'INE que, només pel conjunt de l'Estat, ofereix alguna informació a nivell de 4 dígits.

Sobre la base anterior es defineixen els dominis culturals anteriorment considerats a partir de la identificació de les branques a 3 dígits que s'inclouen a cada domini. Aquesta aproximació s'ha fet d'acord amb l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) i amb experts en l'anàlisi del sector cultural, i porta a considerar les 20 branques d'activitat i la seva agrupació en dominis que es mostren a la Taula adjunta.

En aquesta delimitació hi ha dos elements que requereixen una explicació específica: la consideració de l'Arquitectura, que s'identifica amb un codi de quatre dígits, i la "exclusió" dels dominis pròpiament culturals del darrer àmbit, els *Altres serveis relacionats parcialment amb la cultura*.

Delimitació del Sector cultural (Barcelona)

1. Patrimoni, arxius i biblioteques (PAB)	
910 Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	
2. Arts escèniques, visuals, música i arquitectura (AEVMA)	
900 Activitats de creació, artístiques i d'espectacles	
741 Activitats de disseny especialitzat	
742 Activitats de fotografia	
7111 Serveis tècnics d'arquitectura	
3. Audiovisual i multimèdia (AM)	
591 Activitats cinematogràfiques, de vídeo i de programes de televisió	
592 Activitats d'enregistrament de so i edició musical	
601 Activitats de radiodifusió	
602 Activitats de programació i emissió de televisió	
4. Llibre, premsa i serveis d'informació (LLPS)	
581 Edició de llibres, periòdics i altres activitats d'edició	
639 Altres serveis d'informació	
743 Activitats de traducció i d'interpretació	
5. Publicitat (P)	
731 Publicitat	
6. Altres indústries relacionades amb la cultura (AIRC)	
181 Arts gràfiques i activitats dels serveis que s'hi relacionen	
182 Reproducció de suports enregistrats	
322 Fabricació d'instruments musicals	
Dominis Cultura	Sumatori 1+2+3+4+5+6
Altres serveis relacionats parcialment amb la cultura	
476 Comerç al detall d'articles culturals i recreatius en establiments especialitzats	
582 Edició de programes informàtics	
620 Serveis de tecnologies de la informació	
631 Processament de dades, hostatge i activitats relacionades; portals web	

Pel que fa a la consideració de l'Arquitectura, es tracta d'una activitat inclosa a la delimitació tant de l'Estat com de Catalunya, i la seva exclusió suposaria un problema significatiu per assolir un cert nivell de comparabilitat. A 3 dígits l'Arquitectura està sumada amb l'Enginyeria (codi 711), raó per la qual s'ha hagut d'arribar al quart dígit. Això ha suposat un procediment d'estimació específic, que és explicat a l'apartat metodològic. Tenint en compte les dificultats d'estimació s'ha considerat adequat integrar-lo en el segon domini cultural.

L'àmbit dels *Altres serveis relacionats parcialment amb la cultura* té el mateix problema que l'Arquitectura: cal baixar a 4 dígit de la CCAE/CNAE per delimitar les activitats que tenen relació amb la cultura.

Per exemple, el codi 582 inclou la programació de videojocs, que habitualment està inclòs en l'àmbit cultural, però també la resta de la programació informàtica. Un altre cas és el del codi 476, que inclou no només el comerç de productes culturals, sinó també el comerç de productes esportius i de lleure. En aquests casos, tanmateix, les estimacions són encara més complexes que en el cas de l'Arquitectura i, a més, no són activitats tan centrals al nucli dels dominis culturals. Per aquesta raó s'ha considerat oportú fer un seguiment de les mateixes a 3 dígit, però sense incloure-les pròpiament en el sector cultural, ja que a aquest nivell de desagregació només estan parcialment relacionades amb el sector cultural.

Amb la delimitació presentada del sector cultural a Barcelona s'assoleix una aproximació similar a les que es poden trobar a Espanya, Catalunya o la UE i, a més, la suma de les activitats de cada domini genera un nombre suficient d'ocupats i de VAB per obtenir resultats fiables.

En aquest sentit cal dir que, encara que els resultats publicats corresponen exclusivament als dominis culturals (més l'àmbit dels serveis parcialment relacionats), el fet de treballar amb les 20 branques d'activitat a 3 dígit de la CCAE/CNAE 2009 permet que, a l'anàlisi de resultats, es pugui fer eventualment referència al nivell màxim de desagregació a 3 dígit, especialment a dominis més heterogenis, com el de les *Arts escèniques* o el de *Llibre i premsa*.

La delimitació sectorial de la cultura és un primer repte clau en el desenvolupament d'una aproximació a l'economia de la cultura però, com s'ha dit a la Presentació, no és l'única problemàtica que afecta a un estudi d'aquestes característiques.

2.2.- Altres problemes de l'anàlisi econòmic de la cultura

Es poden identificar almenys tres problemes addicionals que es ressenyen esquemàticament i que poden orientar el futur del desenvolupament d'aquest projecte. Aquests reptes són:

- Delimitació institucional de les activitats culturals
- El problema de l'activitat principal
- Els impostos i subvencions de les activitats culturals

Delimitació institucional

L'oferta cultural és de provisió mixta: són productors de cultura tant les empreses com l'administració pública o les entitats i organitzacions no lucratives. En aquest sentit la cultura és similar als serveis socials, l'educació o la sanitat. Per aquest motiu entendre l'economia del sector cultural pot implicar la desagregació del seu VAB des d'un punt de vista institucional, per discriminar entre oferta pública i privada. Aquesta distinció és especialment significativa en els dos primers dominis: el de *Patrimoni, arxius i biblioteques* i el de les *Arts escèniques, visuals, música i arquitectura*⁵.

L'aproximació a l'oferta pública del sector cultural a Barcelona s'hauria de fer a partir d'informació administrativa de totes les administracions implicades, és a dir, informació administrativa de l'administració local, autonòmica i de l'administració central.

El problema de l'activitat principal

Tant les administracions públiques com les empreses tenen activitats principals i secundàries. L'estimació del VAB sectorial en la Comptabilitat econòmica està basada en l'activitat principal de cada centre de producció⁶. Justament la producció cultural pot ser, de forma significativa, activitat secundària. Per exemple un municipi pot no tenir cap centre de treball amb activitat principal cultura, i en canvi pot tenir treballadors fent producció cultural. Un altre cas molt evident és el de les biblioteques. Si la biblioteca és un centre de treball identificat com a tal (per exemple, una biblioteca de la xarxa pública) serà oferta cultural, però una biblioteca universitària tindrà com activitat principal l'ensenyament. A l'àmbit de les organitzacions no lucratives també es presenta el mateix problema. Un museu o un centre d'exposicions propietat d'una fundació bancària, per exemple, pot tenir com activitat principal el servei cultural o, pel contrari, l'activitat principal de la propietat, és a dir, l'activitat financera. Al fer l'aproximació a l'economia de la cultura és imprescindible fixar els criteris de tractament d'aquesta problemàtica, que no té una solució fàcil ja que el criteri general dels comptes econòmics és l'aplicació del criteri de l'activitat principal.

Els impostos i subvencions de les activitats culturals

El comptes econòmics fan una aproximació al PIB pel costat de l'oferta, és a dir, al VAB dels sectors d'activitat, sense incloure l'efecte de subvencions i impostos. La consideració d'aquests conceptes suposaria que una modificació dels impostos (per exemple, del tipus d'IVA aplicat als productes) o de les subvencions, comportaria que

⁵ No s'ha de confondre la despesa pública en cultura amb la producció pública de serveis culturals. La despesa pública en cultura pot suposar un finançament de l'activitat cultural, però la producció pot ser feta per empreses privades.

⁶ En l'estadística econòmica només es comptabilitza el VAB de les activitats secundàries en el Marc Input-Output (Taula d'Origen i Taula Simètrica). Els comptes econòmics anuals s'elaboren segons activitat principal.

la magnitud del VAB sectorial quedés modificada, encara que la producció fos, de fet, la mateixa. Per aquest motiu a les taules del PIB pel costat de l'oferta es troben les dades de VAB a cost de factors dels sectors i al final, per passar de VAB total a PIB total, es sumen els impostos nets de subvencions pel conjunt de tota l'economia.

L'aproximació als dominis culturals d'aquest informe segueix aquesta convenció dels comptes econòmics i, per tant, la valoració del VAB no té en compte impostos i subvencions: el VAB es presenta a cost de factors (cf), no a preus de mercat (pm). Ara bé, no hi ha dubte que per fer una aproximació completa del sector cultural es podria complementar l'estimació del VAB cf amb el VAB pm, és a dir, incloure una avaluació de l'efecte dels impostos i les subvencions.

Justament en alguns dominis culturals, l'efecte dels impostos i les subvencions és significatiu i de signe contrari al que aplica en la major part dels sectors. En efecte, a la major part dels sectors el VAB cf és inferior que el VAB pm, ja que els impostos nets de subvencions tenen un valor positiu, mentre que en certs dominis culturals la rellevància de les subvencions fa que el VAB pm (en definitiva, el que paguen els consumidors per accedir a l'oferta cultural) sigui menor que el VAB cf (el cost de la producció d'aquesta oferta).

L'aproximació a l'oferta pública del sector cultural a Barcelona s'hauria de fer a partir d'informació administrativa de totes les administracions implicades, és a dir, informació administrativa de l'administració local, autonòmica i de l'administració central.

3.- SÍNTESI DE RESULTATS

1.- **El sector cultural a Barcelona al 2018 va generar un VAB de més de 2.728 milions d'euros.** Aquest valor suposa un 3,6% del total de VAB de l'economia de Barcelona. El domini cultural amb més pes en el VAB de Barcelona és el de la "Publicitat", amb un 1,19%, sent el menor el domini de "Patrimoni, arxius i biblioteques" (0,18%).

2.- **El creixement nominal del VAB cultural a Barcelona l'any 2018 va ser del 7,5%**, dada clarament superior al creixement nominal del conjunt del VAB de la ciutat (3,5%). La contribució de cada domini al creixement del conjunt de la cultura és molt diversificada, ja que va des d'una aportació de 2,96 punts percentuals (pp) de les "Activitats audiovisuals i multimedia" a una contribució pràcticament nul·la del 0,09 pp en el domini de "Patrimoni, arxius i biblioteques".

3.- **L'estructura sectorial de la cultura a Barcelona** mostra que el domini amb més VAB és el de la "Publicitat", amb un 33,6%, seguit del "Llibre, premsa i serveis d'informació" (24,7%) i de les "Arts escèniques" (21,1%). El pes menor el tenen les "Altres indústries relacionades amb la cultura" (5,4%) i el "Patrimoni, arxius i biblioteques" (4,9%).

4.- **El "Patrimoni, arxius i biblioteques" és el domini cultural que en el 2018 menys ha incrementat el seu VAB, amb una taxa interanual del 1,6%.** La pràctica totalitat d'aquest estancament és atribuïble a una reducció de l'ocupació.

5.- **El VAB del domini de les "Arts escèniques, visuals, música i arquitectura" va tenir aquest any un augment important no lluny del registrat al conjunt de la cultura (6,4%).** En aquest domini cal tenir en compte l'heterogeneïtat de les dinàmiques de les diferents activitats incloses. Mentre que la fotografia registrava taxes negatives, les activitats artístiques i espectacles i el disseny van tenir un augment a l'entorn del 5%, i l'arquitectura va destacar, amb una taxa de creixement nominal per sobre del 10%.

6.- **Les activitats del domini "Audiovisual i multimèdia" tenen un increment del VAB molt significatiu, del 15,5%.** Aquesta forta dinàmica s'explica bàsicament per

l'augment de l'ocupació. Aquest resultat positiu és coherent amb les dades de l'INE per al conjunt de l'economia espanyola, encara que amb una menor intensitat (augment per sobre del 7%).

7.- El domini de “Llibres, premsa i serveis d'informació” registra un increment del VAB del 6% respecte l'any anterior. A l'igual que en el domini de les Arts escèniques, el resultat agregat amaga importants diferències en l'evolució de les activitats incloses. Mentre l'edició de llibres pateix una davallada del seu VAB de quasi un -3,4%, els altres serveis d'informació (agències de notícies) augmenten amb taxes superiors al 10%.

8.- La “Publicitat” té un resultat d'un increment del 8,9% respecte al VAB de 2017. Aquest increment positiu és similar amb el de 2017. La dada de 2018 és conseqüència d'una evolució positiva tant de la l'ocupació, com especialment de la productivitat.

9.- Les “Altres indústries relacionades amb la cultura” registren una taxa interanual del 2,1% en el seu VAB. La principal activitat d'aquest domini, les arts gràfiques, té un creixement estabilitzat al 2018, tant en termes d'ocupació com de productivitat, sent les altres branques del domini les responsables de la lleugera millora en la dinàmica del seu VAB.

10.- Els “Altres serveis relacionats parcialment amb la cultura” tenen un increment del seu VAB d'un 8,7% respecte a 2017. Totes les activitats incloses en aquest àmbit tenen una dinàmica positiva, alguns de forma similar al 2017, com els portals WEB, edició de programes informàtics (videojocs) o serveis de tecnologies de la informació, mentre que altres mostren més volatilitat, com el comerç de productes culturals.

4.- TAULES

Taula 1: Valor Afegit Brut del sector Cultura. Barcelona. Milers d'euros

Dominis culturals	2016	2017	2018
1 Patrimoni, arxius i biblioteques	129.891	132.852	135.017
2 Arts escèniques, visuals, música i arquitectura	489.494	541.319	576.147
3 Audiovisual i multimèdia	216.327	242.035	279.535
4 Llibres, premsa i serveis d'informació	613.023	635.481	673.692
5 Publicitat	770.322	842.744	917.951
6 Altres indústries relacionades amb la cultura	141.481	143.164	146.132
TOTAL VALOR AFEGIT CULTURA	2.360.538	2.537.595	2.728.473
Altres serveis relacionats parcialment amb la cultura	2.138.280	2.349.936	2.555.108

Font: Oficina Municipal de Dades. Departament d'Anàlisi. Ajuntament de Barcelona

Taula 2: Valor Afegit Brut del sector Cultura. Barcelona. Pes sobre Total Cultura

Dominis culturals	2016	2017	2018
1 Patrimoni, arxius i biblioteques	5,5%	5,2%	4,9%
2 Arts escèniques, visuals, música i arquitectura	20,7%	21,3%	21,1%
3 Audiovisual i multimèdia	9,2%	9,5%	10,2%
4 Llibres, premsa i serveis d'informació	26,0%	25,0%	24,7%
5 Publicitat	32,6%	33,2%	33,6%
6 Altres indústries relacionades amb la cultura	6,0%	5,6%	5,4%
TOTAL VALOR AFEGIT CULTURA	100,0%	100,0%	100,0%
Altres serveis relacionats parcialment amb la cultura	90,6%	92,6%	93,6%

Font: Oficina Municipal de Dades. Departament d'Anàlisi. Ajuntament de Barcelona

Taula 3: Valor Afegit Brut del sector Cultura. Barcelona. Pes sobre Total Economia

Dominis culturals	2016	2017	2018
1 Patrimoni, arxius i biblioteques	0,18%	0,18%	0,18%
2 Arts escèniques, visuals, música i arquitectura	0,69%	0,73%	0,75%
3 Audiovisual i multimèdia	0,31%	0,33%	0,36%
4 Llibres, premsa i serveis d'informació	0,87%	0,86%	0,88%
5 Publicitat	1,09%	1,13%	1,19%
6 Altres indústries relacionades amb la cultura	0,20%	0,19%	0,19%
TOTAL CULTURA	3,33%	3,42%	3,55%
TOTAL VAB BARCELONA	100,00%	100,00%	100,00%
Altres serveis relacionats parcialment amb la cultura	3,02%	3,16%	3,32%

Font: Oficina Municipal de Dades. Departament d'Anàlisi. Ajuntament de Barcelona

Taula 4: Valor Afegit Brut del sector Cultura. Barcelona. Índex 2016=100

Dominis culturals	2016	2017	2018
1 Patrimoni, arxius i biblioteques	100,0%	102,3%	103,9%
2 Arts escèniques, visuals, música i arquitectura	100,0%	110,6%	117,7%
3 Audiovisual i multimèdia	100,0%	111,9%	129,2%
4 Llibres, premsa i serveis d'informació	100,0%	103,7%	109,9%
5 Publicitat	100,0%	109,4%	119,2%
6 Altres indústries relacionades amb la cultura	100,0%	101,2%	103,3%
TOTAL VALOR AFEGIT CULTURA	100,0%	107,5%	115,6%
TOTAL VAB BARCELONA	100,0%	104,9%	108,6%
Altres serveis relacionats parcialment amb la cultura	100,0%	109,9%	119,5%

Font: Oficina Municipal de Dades. Departament d'Anàlisi. Ajuntament de Barcelona

Taula 5: Valor Afegit Brut del sector Cultura. Barcelona. Taxes variació

Dominis culturals	2017	2018
1 Patrimoni, arxius i biblioteques	2,3%	1,6%
2 Arts escèniques, visuals, música i arquitectura	10,6%	6,4%
3 Audiovisual i multimèdia	11,9%	15,5%
4 Llibres, premsa i serveis d'informació	3,7%	6,0%
5 Publicitat	9,4%	8,9%
6 Altres indústries relacionades amb la cultura	1,2%	2,1%
TOTAL VALOR AFEGIT CULTURA	7,5%	7,5%
TOTAL VAB BARCELONA	4,9%	3,5%
Altres serveis relacionats parcialment amb la cultura	9,9%	8,7%

Font: Oficina Municipal de Dades. Departament d'Anàlisi. Ajuntament de Barcelona

Taula 6: Valor Afegit Brut del sector Cultura. Barcelona. Contribució creixement Cultura

Dominis culturals	2017	2018
1 Patrimoni, arxius i biblioteques	0,13%	0,09%
2 Arts escèniques, visuals, música i arquitectura	2,20%	1,37%
3 Audiovisual i multimèdia	1,09%	1,48%
4 Llibres, premsa i serveis d'informació	0,95%	1,51%
5 Publicitat	3,07%	2,96%
6 Altres indústries relacionades amb la cultura	0,07%	0,12%
TOTAL VALOR AFEGIT CULTURA	7,50%	7,52%

Font: Oficina Municipal de Dades. Departament d'Anàlisi. Ajuntament de Barcelona

5.- NOTA METODOLÒGICA

El Departament d'Anàlisi de l'Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona ha desenvolupat aquesta aproximació al VAB del sector cultural seguint la mateixa estratègia metodològica que aplica en la seva estimació del PIB de la ciutat⁷.

Les estimacions són resultat del producte de l'ocupació i la productivitat. Per a l'any base (2016), l'estimació de l'ocupació ve determinada per les dades del Directori d'Empreses i i Establiments (DIRCE), mentre que per a la resta d'anys, la dinàmica de l'ocupació la fixa l'evolució de les dades de l'INSS (Règim General i Autònoms). D'aquesta forma l'aproximació al VAB dels dominis en nivells té la major fiabilitat, però la puntualitat de la sèrie queda garantida amb les dades de l'INSS.

Pel que fa a la productivitat es fa una estimació sectorial tan desagregada com es possible per l'àmbit superior (sigui Catalunya o Espanya) i seguidament s'aplica una correcció als efectes d'estimar la productivitat sectorial de Barcelona a partir dels diferencials salarials que s'obtenen de l'explotació de la Mostra Contínua de Vidas Laborals (MCVL).

Esquemàticament, el procés d'estimació del VAB del sector cultural de Barcelona segueix les següents etapes:

- **Delimitació del sector Cultural.** La primera etapa de la metodologia és la delimitació del sector cultural, tant en el seu perímetre total com pel que fa a la seva desagregació en dominis culturals. El resultat és fruit d'un equilibri entre l'objectiu de comparabilitat i el de la fiabilitat de les estimacions. A la introducció de l'informe es detalla la delimitació aplicada.
- **Estimació de l'ocupació de l'any base.** Explotació del DIRCE per a Barcelona i extensió dels resultats (fins arribar als 3 dígits de la CCAE/CNAE 2009 requerits segons la delimitació dels dominis culturals) amb les dades de l'INSS (Règim General, Autònoms i mútues).
- **Estimació del VAB primari de l'any base.** Aplicació de la productivitat aparent del treball de les enquestes a les empreses de l'Idescat i INE. S'apliquen les dades Idescat quan aquestes estan disponibles (80% del sector cultural) i subsidiàriament les dades de l'INE (20%). La productivitat és definida com el

⁷ Com s'ha dit a la Introducció, aquesta estratègia metodològica és alternativa a la que aproxima únicament el VAB empresarial, i que ha estat desenvolupada per l'Idescat a la seva publicació "Estadística i comptes de les empreses culturals", i també, per part del Departament d'Anàlisi en un primer estudi sobre el VAB de les empreses culturals a Barcelona en el període 2010-2015.

VAB a cost de factors dividida per l'ocupació estimada a les enquestes. El pas de la productivitat sectorial catalana (o espanyola) a la productivitat de cada activitat a Barcelona es fa mitjançant el diferencial salarial detectat a la MCVL⁸.

- **Estimació del VAB macroeconòmic de l'any base.** Pas de de l'estimació del VAB primari a VAB macroeconòmic amb l'ajust a 2 dígits entre la productivitat primària i la productivitat macroeconòmica. En l'aplicació de l'ajust a 3 dígits de la CCAE/CNE 2009 es fa servir un estimador de regressió per discriminar entre les branques amb una taxa de salarització elevada (que tenen poc ajust) i les que tenen una menor taxa de salarització (ajust més elevat).
- **Estimació de la evolució anual de l'ocupació.** Taxa de variació interanual a 3 dígits de l'INSS per a Barcelona (Règim General i Autònoms).
- **Estimació de la evolució anual del VAB.** Aplicació de la variació de productivitat aparent del treball de les enquestes a les empreses de l'Idescat i INE. S'apliquen les dades Idescat quan aquestes estan disponibles i subsidiàriament les dades de l'INE. La productivitat es definida com el VAB a cost de factors dividida per l'ocupació de l'INSS. La correcció de la productivitat per obtenir la dada referida a Barcelona es fa amb el mateix sistema que en l'estimació de l'any base⁹.

⁸ Aquesta correcció no s'aplica en dues de les 20 branques en estudi: en el cas de l'Arquitectura (codi a 4 dígits, 7111, no disponible a la MCVL) i, per falta de mostra, a la fabricació d'instruments musicals (codi 322).

⁹ La base metodològica d'aquesta estimació es troba a: Oficina Municipal de Dades. Departament d'Anàlisi-GPT: *"Estimació del PIB de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Millora metodològica de la dinàmica de la productivitat amb informació salarial"* (2017).

6.- REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Ajuntament de Barcelona. Oficina Municipal de Dades. Departament d'Anàlisi-GPT: ***"Estimació del PIB de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Millora metodològica de la dinàmica de la productivitat amb informació salarial"*** (2017).
- Ajuntament de Barcelona. Oficina Municipal de Dades. Departament d'Anàlisi: ***"Informe de salaris 2016-2018. Barcelona"*** (2020).
- Ajuntament de Barcelona. Oficina Municipal de Dades. Departament d'Anàlisi : ***"El PIB de Barcelona. 2016-2019"*** (2020).
- Departament de Treball. Generalitat de Catalunya: ***Afiliació Règim General i Autònoms 2016-2018*** (2020)
- Ministerio de Empleo y Seguridad Social: ***Muestra Continua de Vidas Laborales 2016-2018 (MCVL)*** (2018).
- Idescat: ***Estadística i comptes de les empreses culturals 2015-2017.*** (2020)
- Idescat: ***Enquestes a les empreses 2016-2017.*** (2020)
- INE: ***Directorio de Empresas y Establecimientos 2016 (DIRCE).*** (2017)
- INE: ***Encuestas a las empresas 2016-2018 .*** (2020)
- UN-Habitat: ***"Urban Indicators Guidelines"*** (2009)